

Onderwerp Vrijgeven Cultuurplan 2022-2028 voor inspraak	
Nummer	2021/329486
Portefeuillehouder	Meijs, M.-Th.
Programma/beleidsveld	4.2 Economie, toerisme en cultuur
Afdeling	ECDW
Auteur	Spek, E. van der
Telefoonnummer	023-5113652
Email	evanderspek@haarlem.nl
Kernboodschap	De huidige cultuurnota dateert van 2013. In het nieuwe Cultuurplan 2022-2028 wordt een visie voor cultuur in Haarlem in 2028 gepresenteerd, en een agenda voor 2022-2024. In het Cultuurplan worden vijf ambities uitgewerkt: - Cultuur voor iedereen - Ruimte voor cultuurmakers en creativiteit zichtbaar in de stad - Versteven van dwarsverbanden tussen cultuur, zorg en welzijn - Versterken van cultuureducatie - Vergroten van het belang van culturele voorzieningen en erfgoed voor Haarlem als cultuurstad In het vernieuwde cultuurbeleid worden twee belangrijke wijzigingen voorgesteld; met programmasubsidies krijgen in 2022-2024 meer culturele makers en organisaties de ruimte om een bijdrage te leveren aan het realiseren van de ambities en te werken aan herstel na de coronacrisis. En met het introduceren en definiëren van een culturele basisinfrastructuur (BIS) wordt expliciet gemaakt welke culturele instellingen in aanmerking komen voor meerjarige subsidiering van exploitatie en huisvesting.
Behandelvoorstel voor commissie	Het college geeft het concept Cultuurplan vrij voor inspraak en stuurt dit besluit ter bespreking naar de commissie. De reactie van de commissieleden wordt meegenomen in het definitieve Cultuurplan dat dit najaar ter besluitvorming aan de raad zal worden voorgelegd.
Relevante eerdere besluiten	- Startnotitie Cultuurplan 2022-2028 (2020/915264) in gemeenteraad 26 november 2020 - Toezegging bespreken optie last minute tickets voor HaarlemPas houders met culturele instellingen (2019/788205) in commissie Samenleving 26 september 2019

	- Motie 'Met de HaarlemPas moet echt veel meer kunnen' (2018/408116) in gemeenteraad 12 juli 2018 - Motie '3 miljoen cultuur' (2020/1098759) in gemeenteraad 4 november 2020.
Besluit College d.d. 17 augustus 2021	Het college van burgemeester en wethouders Besluit: 1. Het Cultuurplan 2022-2028 vrij te geven voor inspraak de secretaris, de burgemeester,

1. Inleiding

De cultuurnota 'Kunst en cultuur, sterke pijlers van Haarlem' kende een looptijd van 2013 tot 2020. De ontwikkeling van een nieuw beleidskader werd ingehaald door de coronacrisis, als gevolg waarvan besloten is het huidige cultuurbeleid met een jaar te verlengen. Met het nieuwe Cultuurplan Haarlem 2022-2028 krijgt de oude cultuurnota alsnog een opvolger.

Op 26 november 2020 heeft de gemeenteraad in een startnotitie de inhoudelijke en financiële kaders voor het nieuwe cultuurbeleid vastgesteld. Vervolgens is een uitgebreid (online) participatietraject doorlopen. In het nieuwe Cultuurplan 2022-2028 wordt een visie voor cultuur in Haarlem in 2028 gepresenteerd, en een agenda voor 2022-2024.

In het Cultuurplan worden vijf ambities uitgewerkt:

- Cultuur voor iedereen
- Ruimte voor cultuurmakers en creativiteit zichtbaar in de stad
- Versterken van dwarsverbanden tussen cultuur, zorg en welzijn
- Versterken van cultuureducatie
- Vergroten van het belang van culturele voorzieningen en erfgoed voor Haarlem als cultuurstad

Naast incidentele projectsubsidies gaat het Cultuurstimuleringsfonds (CSF) ook programmasubsidies verstrekken. Programmasubsidies zijn bedoeld voor gezamenlijke activiteitenprogramma's in 2022-2024 die bijdragen aan een of meer van bovengenoemde ambities. Voor een samenwerking van gesubsidieerde en niet-gesubsidieerde organisaties, voor groot en klein, voor cultuurmakers tezamen met culturele en andere maatschappelijke organisaties. En ter bevordering van het herstel van de sector na de coronacrisis.

Met het introduceren en definiëren van een culturele basisinfrastructuur (BIS) wordt expliciet gemaakt welke culturele instellingen het fundament vormen voor de uitvoering van het cultuurbeleid. Een BIS instelling ontvangt meerjarig subsidie voor exploitatie en huisvesting. Op basis van het definitieve Cultuurplan maken gemeente en BIS instellingen prestatieafspraken over hoe bijgedragen wordt aan alle ambities van het cultuurbeleid, afhankelijk van het profiel van de instelling en de beschikbare middelen.

De motie 'Met de Haarlempas moet echt veel meer kunnen' en de toezegging met betrekking tot de podia is meegenomen in het participatietraject en verwerkt in het Cultuurplan. Dit geldt ook voor de motie '3 miljoen cultuur'. Het college beschouwt de moties en toezegging daarmee als afgedaan.

2. Besluitpunten college

1. Het Cultuurplan 2022-2028 vrij te geven voor inspraak

3. Beoogd resultaat

Met de startnotitie zijn de kaders bepaald voor het cultuurbeleid van Haarlem. Het Cultuurplan 2022-2028 is hiervan de uitwerking.

4. Argumenten

1. *Het besluit past in het ingezet beleid*

Met de startnotitie Cultuurplan 2022-2028 heeft de gemeenteraad de inhoudelijke kaders voor het cultuurbeleid bepaald. Het nieuwe Cultuurplan zet in op meer cultuur in de wijken (cultuur voor iedereen), meer aandacht voor cultuurmakers en creativiteit (waaronder broedplaatsen en nachtcultuur) en het versterken van de samenwerking tussen alle culturele partijen en andere maatschappelijke organisaties in Haarlem.

2. *De culturele sector is uitgebreid betrokken bij de participatie*

Voor het Cultuurplan is een uitgebreid (online) participatietraject doorlopen. Middenin een lockdown heeft de culturele sector in themabijeenkomsten en interviews een enthousiaste en constructieve inbreng geleverd. Met het DigiPanel is onder inwoners een behoefteonderzoek uitgevoerd. Ook was er veel initiatief vanuit de sector zelf, met cultuurdebatten in de Pletterij, gestreamde Nachtwacht talkshows en een manifest van kleinere culturele organisaties en makers. De opgehaalde informatie is zoveel mogelijk verwerkt in de uitwerking van de ambities in het Cultuurplan.

3. *Aan de hand van de ambities in het Cultuurplan wordt ook gewerkt aan het herstel van de sector na de coronacrisis*

De gevolgen van de coronacrisis voor de hele samenleving en specifiek de cultuursector zijn op dit moment niet goed te overzien. In het Cultuurplan wordt een voorstel gedaan de ambities met cultuur in Haarlem te realiseren en tegelijkertijd te werken aan een duurzaam herstel van de sector. Door de samenwerking tussen culturele instellingen en andere organisaties te versterken en door te zorgen voor een steviger inbedding in de stad en wijken. Daarnaast wordt de zichtbaarheid van cultuur vergroot om zo opnieuw aansluiting te vinden met een nu nog breder publiek.

4. *Kansen voor financiering van ambities en herstel*

In de op 26 november 2020 vastgestelde startnotitie wordt opgemerkt dat naast de structurele subsidies aan culturele instellingen, er voor een aantal ambities uit het coalitieakkoord geen extra middelen beschikbaar zijn.

Het Rijk heeft nadien naar aanleiding van de coronacrisis middelen beschikbaar gesteld specifiek met het doel om de lokale culturele infrastructuur te ondersteunen. Met de decembercirculaire 2020 heeft Haarlem 2,6 miljoen ontvangen. Dit geld is toegevoegd aan het gemeentelijk noodfonds. Met de meicirculaire 2021 is een aanvullende Rijksbijdrage aangekondigd van naar verwachting € 577.000.

Met het gemeentelijk noodfonds wordt noodsteun verleend aan gesubsidieerde instellingen en/of huurders van gemeentelijk cultureel vastgoed. De grote podia en het Frans Hals Museum hebben in 2020 maximale steun aangevraagd bij Rijkscultuurfondsen, nadat de gemeenteraad had besloten hiertoe ook maximale matching beschikbaar te stellen. Het surplus van die steun 2020 is op voorschrift van het Rijk door de instellingen ondergebracht in een COVID-bestemmingsreserve, die ook weer ingezet mag worden voor tekorten 2021. Als gevolg hiervan hebben FHM en de grote podia geen beroep meer gedaan op het gemeentelijk noodfonds voor de eerste helft van 2021. Terugvorderen van niet-bestede gemeentelijke noodsteun 2020 resulteert overigens in een gelijke terugvordering door het Rijk (50/50 matching).

Het gemeentelijk noodfonds wordt voor de eerste helft van 2021 nog ingezet voor enkele andere gesubsidieerde culturele instellingen. Aan de hand van reguliere voortgangsrapportages en geactualiseerde begrotingen wordt ook gekeken naar mogelijke tekorten voor de rest van dit jaar. Afhankelijk daarvan is na deze zomer duidelijk hoeveel budget resteert in het noodfonds. Niet-bestede Rijksmiddelen voor cultuur kunnen dan ingezet worden voor de hele culturele sector van Haarlem, om met programmasubsidies ook

het herstel na de coronacrisis te bevorderen. Naar verwachting resteert hiervoor voldoende budget in het noodfonds.

Besluitvorming over het beschikbare budget vindt plaats met de bestuursrapportage 2021 en begroting 2022.

5. *Met programmasubsidies mogelijkheden voor meer culturele makers en organisaties om een bijdrage te leveren aan de ambities van het Cultuurplan*

Voor programmasubsidies 2022-2024 wordt een nog te bepalen budget beschikbaar gesteld, aan te vragen en te verdelen via een nieuwe regeling binnen het Cultuurstimuleringsfonds. Met de mogelijkheid van programmasubsidies komt er meer flexibiliteit en ruimte om de ambities van het Cultuurplan te kunnen realiseren. En worden enthousiaste en creatieve organisaties in staat gesteld om minder afhankelijk te zijn van incidentele projectfinanciering.

Na vaststelling van het Cultuurplan en afhankelijk van de beschikbare middelen zullen programmasubsidieregelingen worden uitgewerkt voor in ieder geval de ambities Cultuur voor iedereen, Ruimte voor makers en creativiteit zichtbaar in de stad, en Versteven van dwarsverbanden tussen cultuur, zorg en welzijn.

6. *Het instellen van een culturele basisinfrastructuur maakt partnerschap gemeente en culturele instellingen duidelijk*

Culturele instellingen zijn van wezenlijk belang voor de uitvoering van het gemeentelijk cultuurbeleid. Met de term 'basisinfrastructuur' maken we het partnerschap expliciet. De gemeente heeft een structurele verantwoordelijkheid voor instellingen die een belangrijke functie vervullen in verschillende cultuurdisciplines: van theater tot bibliotheek, van museum tot presentatie-instelling, en ondersteunende instellingen op het terrein van cultuureducatie en beeldende kunst.

Het instellen en definiëren van een culturele basisinfrastructuur werd ook aanbevolen in het 213a onderzoek naar de verzakelijking van de subsidiesystematiek. Een BIS instelling ontvangt meerjarig subsidie voor exploitatie en huisvesting, en levert een bijdrage aan de realisatie van alle ambities van het gemeentelijk cultuurbeleid, passend bij het profiel van de instelling en de beschikbare middelen. Na vaststelling van het Cultuurplan worden subsidie- en prestatieafspraken gemaakt met de BIS instellingen.

De BIS bestaat uit instellingen die ook onder de huidige cultuurnota subsidie ontvangen; Frans Hals Museum, Stadsschouwburg & Philharmonie, Patronaat, Toneel- en Filmschuur en Toneelschuur Producties, Bibliotheek Zuid-Kennemerland, Hart, Pletterij, ABC

Architectuurcentrum, Nieuwe Vide, 37PK en Vishal. Het Noord-Hollands Archief heeft vanwege zijn wettelijke taken een eigen financieringsregime, maar is ook gelieerd aan de BIS.

Inzet is de subsidie voor Museum Haarlem conform eerdere besluitvorming te beëindigen. De gemeente heeft in afgelopen jaren de subsidies voor cursussen in de vrije tijd afgebouwd. De subsidie voor De Wereld Kindertheater kan gecontinueerd worden op voorwaarde van (nog) meer activiteiten in de wijken. Zoals een bijdrage aan de Wereldmuziekschool ook bedoeld zal zijn als een culturele impuls voor Schalkwijk

Financiën

Een bijdrage voor de Wereldmuziekschool wordt betrokken bij de integrale afweging over incidentele middelen bij de bestuursrapportage 2021. De subsidiering van de BIS wordt binnen de cultuurbegroting gerealiseerd. Voor het Cultuurplan wordt geen extra budget gevraagd. Voorstel is de programmasubsidies 2022-2024 te financieren vanuit de voor cultuur beschikbaar gestelde Rijksmiddelen. Besluitvorming over het beschikbare budget voor programmasubsidies vindt plaats met de bestuursrapportage 2021 en begroting 2022.

Besluitvorming over de budgetten voor het Frans Hals Museum vindt separaat van het Cultuurplan plaats, bij de begroting 2022. Dan wordt ook de algemene taakstelling op cultuur uit de Programmabegroting 2019 van € 50.000 nader ingevuld.

In de begroting is op basis van besluitvorming bij de Programmabegroting 2020-2024 vanaf 2022 een taakstelling opgenomen voor effectiever accommodatiegebruik culturele instellingen (€ 250.000 vanaf 2022 plus € 80.000 na realisatie verbouwing bibliotheek – in totaal € 330.000 vanaf 2023). In overleg met partners in de stad zal een aantal scenario's worden uitgewerkt voor een mogelijke invulling van deze taakstelling. De uitkomsten worden verwerkt in de begroting 2022 en de kadernota 2023.

5. Risico's en kanttekeningen

1. De impact van corona op de culturele sector in de toekomst is nog onduidelijk

De effecten van COVID-19 zijn groot voor Haarlem, en zeker ook voor de culturele sector. Het is nog onduidelijk hoe en op welke termijn de sector zich zal herstellen. Dat heeft te maken met de duur van restricties (1,5 meter maatregelen etc.), het al dan niet continueren van generieke steunmaatregelen (NOW, TVL etc.) en de bereidheid van het publiek om terug te keren. Dit kan mogelijk verschillen per leeftijdscategorie en voor nationaal/internationaal bezoek.

De impact van corona wordt gevolgd aan de hand van periodiek overleg met gesubsidieerde instellingen en hun voortgangsrapportages en verantwoordingen.

2. Structurele ambities, incidentele dekking voor programmasubsidies 2022-2024.

Het Cultuurplan werkt toe naar het realiseren van een visie voor 2028. Voor 2022-2024 worden met de BIS-instellingen meerjarige prestatieafspraken gemaakt. De subsidiering van de BIS wordt voor de hele looptijd van het Cultuurplan binnen de cultuurbegroting gerealiseerd. Aanvullend wordt via het CSF voor 2022-2024 programmabudget beschikbaar gesteld voor de hele culturele sector, grotendeels gefinancierd vanuit incidentele Rijksgelden voor de ondersteuning van lokale cultuur. In 2024 moet besluitvorming plaatsvinden over het al dan niet continueren van programmasubsidies.

3. Beperkte ambtelijke capaciteit voor uitvoering Cultuurplan

Het Cultuurplan is ambitieus. In Haarlem zijn er veel partijen die een bijdrage willen leveren aan de ambities met het cultuurbeleid, en die een beroep doen op de gemeente voor ondersteuning financieel of anderszins. De gemeente heeft voor cultuur evenwel slechts 5 fte beschikbaar en reeds lopende dossiers vragen ook nog veel aandacht. Dat betekent dat er prioriteiten gesteld moeten worden en niet alle ambities direct gerealiseerd kunnen worden, tenzij er extra capaciteit beschikbaar gesteld wordt.

4. Behoefte aan exploitatiesubsidies blijft groot en het budget is gelimiteerd

Met de invoering van programmasubsidies wordt meer ruimte gecreëerd voor meer partijen om bij te dragen aan publieksverbreding en innovatie. Culturele organisaties worden daarmee ook minder afhankelijk van incidentele projectfinanciering, maar de gemeente kan niet alle organisaties ondersteunen voor vaste lasten. Met het instellen van de BIS maakt de gemeente duidelijk welke instellingen op meerjarige steun voor exploitatie en huisvesting kunnen rekenen.

6. Uitvoering

Het Cultuurplan 2022-2028 wordt direct na het zomerreces vrijgegeven voor inspraak. De inspraakperiode loopt van 19 augustus tot en met 30 september. Alle partijen die een bijdrage hebben geleverd aan de totstandkoming van het Cultuurplan worden geïnformeerd over de mogelijkheid om te reageren op het stuk. Bespreking in de Commissie Ontwikkeling is voorzien voor 2 september. Vervolgens wordt een nota van zienswijze opgesteld die opnieuw wordt aangeboden aan het college, de Commissie Ontwikkeling en ter besluitvorming aan de raad (naar verwachting eind november 2021).

7. Bijlage

Bijlage 1: Cultuurplan 2022-2028